

Sygn. akt I C 406/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Kirsch

Protokolant: sek. Monika Zacharska

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2021 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. i M. małżonków B.

przeciwko S. i K. małżonkom S.

o ochronę dóbr osobistych

I. nakazuje pozwanym S. i K. małżonkom S. aby usunęli urządzenie w postaci kamery kopułkowej bądź urządzenie imitujące kamerę kopułkową (atrapę), zainstalowane na drewnianym filarze podtrzymującym daszek nad balkonem znajdującym się od strony północno-wschodniej budynku mieszkalnego pozwanych, położonego w H. przy ulicy (...),

II. zakazuje pozwanym S. i K. małżonkom S. umieszczenia i montażu na należącej do nich nieruchomości, położonej w H. przy ulicy (...) oraz na budynku mieszkalnym posadowionym na powyższej nieruchomości, jakichkolwiek urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, bądź przedmiotów imitujących takie urządzenia (atrap), które byłyby skierowane na nieruchomość należącą do powodów A. i M. małżonków B., położoną w H. przy ulicy (...) oraz na budynek mieszkalny powodów posadowiony na powyższej nieruchomości,

III. zasądza od pozwanych S. i K. małżonków S. na rzecz powodów A. i M. małżonków B. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 406/20

UZASADNIENIE

W dniu 15 kwietnia 2020 r. wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach pozew A. i M. małż. B. skierowany przeciwko S. i K. małż. S., w którym wniesli o zakazanie pozwanym naruszania dóbr osobistych powodów, polegającego na skierowaniu przez pozwanych kamery umocowanej na ich nieruchomości w taki sposób, że obejmuje swoim zasięgiem posesję powodów, tj. działkę położoną przy ulicy (...) i oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), tj. prawa do prywatności, ochrony wizerunku i poczucia bezpieczeństwa. Wnieśli również o nakazanie pozwanym usunięcia z ich posesji, tj. działki położonej przy ulicy (...) i oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) kamery, która zamontowana jest od strony północno-wschodniej posesji pozwanych oraz zaniechania montażu jakichkolwiek urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, bądź atrap takich urządzeń, których obiektyw byłby lub mógłby być skierowany na nieruchomość powodów.

W dniu 3 sierpnia 2020 r. wpłynęła do akt sprawy odpowiedź na pozew, w której pozwani nie uznali powództwa i wnieśli o jego oddalenie. W uzasadnieniu podnieśli, że powodowie nie wykazali faktu naruszenia ich dóbr osobistych,

zaprzeczyli również, że zamontowane przez nich urządzenie jest kamerą, tj. urządzeniem utrwalającym obraz i dźwięk. Stwierdzili, iż rzeczony urządzenie jedynie imituje kamerę z wyglądu, ale pozbawione jest możliwości rejestracji i odtwarzania obrazu i dźwięku (k. 47-52).

W dniu 2 lutego 2021 r. wpłynęło do akt sprawy pismo procesowe powodów stanowiące rozszerzenie powództwa, w którym powodowie wnieśli o zakazanie pozwanym naruszania ich dóbr osobistych oraz nakazanie demontażu „kamery lub urządzenia imitującego kamerę” (k. 177-178).

Na rozprawie w dniu 22 lutego 2021 r. powodowie podtrzymywali powództwo w rozszerzonej formie, zaś pozwani nie uznawali powództwa i wnieśli o jego oddalenie w całości (stanowiska stron zarejestrowane na rozprawie w dniu 22 lutego 2021 r. – 00:00:58-00:06:55).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powodowie A. i M. małż. B. zamieszkują w H. przy ulicy (...), zaś pozwani S. i K. małż. S. zamieszkują w tej samej miejscowości przy ulicy (...). Nieruchomości stron bezpośrednio graniczą ze sobą. Obie posesje zabudowane są jednorodziennymi budynkami mieszkalnymi.

Powodowie i pozwani od wielu lat są skonfliktowani ze sobą.

Na bramie obsadzonej w ogrodzeniu okalającym posesję pozwanych, od strony drogi publicznej, pozwany K. S. zamontował na słupku kamerę monitorującą front nieruchomości pozwanych oraz teren znajdujący się przed ich posesją.

Wczesną jesienią w 2018 r. pozwany K. S. zainstalował na drewnianym filarze podtrzymującym daszek nad balkonem znajdującym się od strony północno-wschodniej budynku mieszkalnego pozwanych – obrotową kamerę kopułkową bądź urządzenie imitujące taką kamerę. Pozwani nie powiadomili powodów (sąsiadów) o zamiarze instalacji takiego urządzenia. Urządzenie to jest skierowane na posesję powodów A. i M. małż. B. i widoczne jest z części pomieszczeń znajdujących się w należącym do nich budynku mieszkalnym.

Urządzenie jest zamontowane na tyle daleko od ulicy (drogi publicznej), że patrząc od strony ulicy, nie ma możliwości weryfikacji (stwierdzenia), czy jest to prawdziwa kamera, czy tylko urządzenie imitujące ją.

W październiku i grudniu 2018 r. powodowie skierowali do pozwanych pisma, w których podnosili, że montaż tego urządzenia ingeruje w ich prawo do prywatności i bezpieczeństwa, i w związku z tym domagali się jego demontażu. Pozwani nie uwzględnili argumentacji i żądań powodów, i do chwili obecnej nie zdemontowali urządzenia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: dokumentacji zdjęciowej (k. 8-17, 23, 25 i 26), pism powodów z października i grudnia 2018 r. (k. 18 i 20), zeznań powodów i częściowo zeznań pozwanych zarejestrowanych na rozprawie w dniu 22 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powodowie A. i M. małż. B. domagali się w niniejszym procesie ochrony ich dóbr osobistych. Twierdzili, że naruszenia dóbr osobistych w postaci prawa do prywatności, wizerunku i poczucia bezpieczeństwa dopuścili się pozwani S. i K. małż. S., którzy jesienią 2018 r. zamontowali na północno-wschodniej części swojego budynku mieszkalnego, a dokładnie na drewnianym filarze podtrzymującym daszek nad balkonem, kamery rejestrującej obraz i dźwięk, która zwrócona jest w kierunku ich posesji i znajdującego się na niej budynku mieszkalnego. W związku z powyższym powodowie wnieśli o nakazanie pozwanym demontażu tej kamery bądź urządzenia imitującego kamerę oraz zakazania im tego rodzaju działań na przyszłość. Należało zatem przyjąć, że powództwo zostało oparte na treści art. 23 kc i 24 kc.

Zgodnie z art. 24 par. 1 kc "Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba,

która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie (...)”. Z powyższego przepisu wynika jednoznacznie, że ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przesłanka bezprawności działania jest zatem przesłanką konieczną do udzielenia ochrony przewidzianej w powyższym przepisie. Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają definicji dóbr osobistych, a treść art. 23 kc ogranicza się jedynie do stwierdzenia, że dobrami osobistymi człowieka są w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Oczywiście wyliczenie dóbr osobistych osób fizycznych nie jest wyczerpujące. Należy przyjąć, że dobra osobiste to pewne wartości niematerialne łączące się ściśle z jednostką ludzką.

Stosownie do treści art. 6 kc "ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne". Nie ulega zatem wątpliwości, że powodowie winni udowodnić w niniejszym procesie, że pozwani dopuścili się opisywanych w pozwie zachowań, i że takim działaniem naruszyli ich dobra osobiste.

Zdaniem powodów, pozwani poprzez montaż kamery bądź jej atrapy na drewnianym filarze od strony północno-wschodniej ich budynku mieszkalnego, naruszyli ich prawo do prywatności, rozumiane jako prawo do określonego, nie ujawnianego osobom trzecim stanu emocji, posiadanych znajomości, czasu wykonywania czynności życiowych prywatnych lub zawodowych. Naruszyli ponadto swoim zachowaniem szeroko rozumiane prawo do wolności powodów, ochrony wizerunku i nietykalności prywatności.

Pozwani S. i K. małż. S. wnosząc o oddalenie powództwa wskazywali przede wszystkim, że zainstalowane na drewnianym filarze podtrzymującym daszek nad balkonem urządzenie, nie jest prawdziwą kamerą rejestrującą obraz i dźwięk, a jedynie jej atrapą, zamontowaną w celu ochrony posesji pozwanych i mającą odstraszać potencjalnych przestępców. W związku z powyższym pozwani stali na stanowisku, że skoro przy użyciu tego urządzenia nie ma możliwości rejestracji obrazu z posesji powodów, kontrolowania ich zachowań i zwyczajów oraz monitorowania ich gości, to tym samym nie może być mowy o jakimkolwiek naruszeniu dóbr osobistych powodów, takich jak prywatność, wolność lub wizerunek. Twierdzili również, że montaż przedmiotowego urządzenia miał za zadanie poprawić stan bezpieczeństwa ich posesji i budynku mieszkalnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie pozostaje sporne, że rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych, sąd w pierwszej kolejności powinien ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi na to pytanie ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne. Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 kc. Natomiast na osobie, która podjęła działanie zagrażające dobru innej osoby lub naruszające te dobro, spoczywa ciężar udowodnienia, że nie było ono bezprawne.

W orzecznictwie przyjmuje się, że prawo do zachowania nietykalności mieszkania w rozumieniu art. 23 kc, musi być pojmowane w aspekcie niematerialnym, jako prawo do ochrony przed bezprawnym wtargnięciem w sferę nie samej „substancji mieszkaniowej”, lecz w sferę określonego stanu psychicznego i emocjonalnego, jaki daje każdemu człowiekowi poczucie bezpiecznego i niezakłóconego posiadania własnego miejsca, w którym koncentruje swoje istotne sprawy życiowe i chroni swoją prywatność.

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności w postaci zeznań stron i dokumentacji fotograficznej, nie ulegało wątpliwości, że jesienią 2018 r. pozwany K. S. zamontował na drewnianym filarze od strony północno-wschodniej swojego budynku mieszkalnego kamerę kopułkową bądź imitację takiego urządzenia, które powodowie identyfikują jako prawdziwą kamerę do monitoringu. Przekonanie powodów wzmacniają choćby zeznania pozwanego K. S., który zeznał, że patrząc od strony drogi publicznej nie ma możliwości jednoznacznie stwierdzić, czy jest to prawdziwa kamera, czy tylko atrapa takiego urządzenia. Nie było również pomiędzy stronami sporne, że urządzenie to jest widoczne z posesji powodów oraz ich budynku mieszkalnego, a nadto przy założeniu, że jest to prawdziwa kamera, że obejmuje ona swoim zasięgiem posesję i budynek powodów.

W świetle powyższych okoliczności należało ustalić i rozważyć, czy zainstalowanie kamery lub jej imitacji, która nakierowana jest na nieruchomości powodów, narusza ich dobra osobiste. W tym zakresie Sąd podzielił argumentację powodów i uznał, że bez znaczenia dla faktu naruszeń dóbr osobistych powodów pozostaje okoliczność, czy zamontowane przez pozwanego K. S. na północno-wschodniej części budynku urządzenie rzeczywiście rejestruje i utrwała obraz i dźwięk z posesji powodów, czy jest jedynie atrapą takiego urządzenia. Co zeznał sam pozwany K. S., zainstalowane urządzenie bez wątpienia swoim fizycznym wyglądem do złudzenia przypomina prawdziwą kamerę, a co za tym idzie, powodowie ani obecnie, jak również w przyszłości nie będą mieli wiedzy i pewności, czy zamontowane urządzenie w istocie nie jest kamerą monitorującą ich posesję i rejestrującą obraz z niej. Z kolei możliwość instalacji w każdym czasie prawdziwego urządzenia monitorującego i rejestrującego, stwarza zagrożenie na przyszłość naruszania dóbr osobistych powodów.

Powyższe okoliczności są wystarczające do stwierdzenia, że spełniły się przesłanki statutowane treścią art. 24 kc. Rację mają powodowie twierdząc, że brak po ich stronie pewności, czy na terenie własnej posesji są monitorowani przez pozwanych, czy też mają do czynienia jedynie z atrapą, powoduje permanentne naruszanie ich dóbr osobistych w postaci prawa do niezakłóconego stanu spokoju psychicznego i emocjonalnego w miejscu zamieszkania. Przy tym stan ciągłego niepokoju i niepewności stanowi istotną i obiektywnie dokuczliwą ingerencję w sferę dóbr osobistych powodów.

Odpowiedzialność osób naruszających dobra osobiste jest jednak wyłączona, jeżeli działanie sprawcy nie jest bezprawne. Za bezprawne uznaje się zaś zachowanie sprzeczne z normami prawa bądź z zasadami współżycia społecznego. Bezprawność działania pozwanych mogłaby wykluczać ocena, że podjęte przez nich na własnej posesji zachowania były działaniami w ramach istniejącego porządku prawnego, obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności. Okoliczności takie nie zostały jednak przez pozwanych w niniejszej sprawie wykazane. Nie można oczywiście zakwestionować prawa pozwanych do montowania na własnej posesji urządzeń monitorujących i rejestrujących, pod warunkiem jednak, że będą one obejmowały zasięgiem swojego działania wyłącznie nieruchomości pozwanych. W ten sposób dochodzi przecież do ochrony własnej nieruchomości i działanie takie jest w pełni legalne. Skierowanie jednak obiektywu kamery w kierunku sąsiedniej nieruchomości budzi uzasadnione podejrzenia, że motywy działalności pozwanych mają zupełnie inne podłoże. Pozwani nie wyjaśnili w przekonujący sposób, czy rzeczywiście nie było możliwości montażu kamer bądź atrapy na własnej posesji w taki sposób, aby osiągnąć cel ewentualnego odstraszenia potencjalnych przestępców, a jednocześnie uniknąć ingerencji w sferę dóbr osobistych powodów. Gołosłowne również pozostawały twierdzenia pozwanych, aby skierowanie przeciwko nim rzeczonoego powództwa, było swoistą szykaną ze strony powodów. Nie może o tym przekonywać wyłącznie fakt pozostawiania przez strony w wieloletnim konflikcie. Jako nieudowodnioną należało również potraktować podnoszoną przez pozwanych okoliczność, że montaż urządzenia, o którym mowa w sprawie, w jakikolwiek sposób poprawił bezpieczeństwo posesji pozwanych. Z zeznań pozwanych wynikało, że nigdy dotychczas nie doszło do włamania bądź choćby próby włamania do ich budynku mieszkalnego, nawet w tym okresie, kiedy nie było na ich budynku urządzenia, o którym w sprawie mowa. Uprawniona jest zatem konstatacja, że kamera zamontowana na bramie wjazdowej na posesję jest wystarczająca do zapewnienia pozwanym należytego poczucia bezpieczeństwa i odstraszenia potencjalnych przestępców.

Mając na uwadze powyższą argumentację Sąd uznał, że pozwani w sposób bezprawny naruszyli dobra osobiste powodów, i dlatego też na podstawie art. 24 kc Sąd nakazał pozwanym usunięcie opisanej w sprawie kamery bądź urządzenia ją imitującego oraz zakazał pozwanym montażu tego rodzaju urządzeń w przyszłości w taki sposób, że będą one skierowane na nieruchomości należącą do powodów oraz na budynek mieszkalny powodów posadowiony na ich nieruchomości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 par. 1 kpc.